

B6

RADA

NARODOWA

DWUTYGODNIK

01102

Rok IV

Warszawa, 15 grudnia 1947 r.

Nr 24

T R E Ś C

Pomoc zimowa.

Aktualne zadania komisji kontroli rad narodowych—*K. Sobotka.*

Organizacja biur przedsiębiorstw W. R. N.—*J. Służeński*

Popularyzacja prawa—*Z. Rybicki.*

Dwa zjazdy cświatowe—*J. K.*

Repolonizacja w powiecie sztumskim—*A. Spandowska.*

Z całej Polski.

Nowe urodziny.

Porady prawne.

Pomoc zimowa

Akcja Pomocy Zimowej rozpoczęła się w tym roku, tak jak i w latach ubiegłych. Trwać będzie od 1.X. 1947 do 31.III. 1948. Akcja pomocy zimowej obejmuje dzieci, młodzież, starców, repatriantów, reemigrantów, osadników, uszkodzonych wskutek powodzi, ludzi potrzebujących pomocy, którzy odznaczyli się specjalnie w walce albo w pracy dla odzyskania niepodległości lub utrwalania jej na nowych demokratycznych podstawach, oraz niezdolnych do pracy, którzy nie korzystają w dostatecznym stopniu z opieki państwa, samorządu lub instytucji opieki dobrowolnej.

Nadzór nad akcją sprawuje Ministerstwo Opieki Społecznej, realizacja zaś została powierzona Centralnemu Komitetowi Opieki Społecznej (CKOS), który rozbudował swój aparat w ten sposób, że w terenie pracują komitety wojewódzkie, powiatowe i gminne akcji pomocy zimowej, złożone na wszystkich swoich szczeblach z przedstawicieli całego społeczeństwa. W komitetach tych nie może zabraknąć delegatów rad narodowych i od nich oczekuje się najczynniejszej współpracy.

Pomoc zimowa objęła akcję zbiórkową pieniężną i darów w naturze. Jeżeli chodzi o dary w naturze to na plan pierwszy wysuwa się dobrowolne opodatkowanie się rolników w wysokości od 1 do 4 kg zboża chlebowego i od 5 do 10 kg kartofli z hektara. Ministerstwo Leśnictwa poleciło dawać pierwszeństwo przy sprzedaży opału po cenach minimalnych niezamożnej ludności miejskiej i bezrolnej wiejskiej. Sprzedaż ta może się odbywać tylko na podstawie za-

świadczeń terenowych rad narodowych, popartych przez miejscowe komitety pomocy zimowej. Każda Dyrekcja Lasów Państwowych na prawo sprzedać po tej cenie do 250 mp.

Poza tym zbiórka darów w naturze obejmuje odzież i bieliznę. Rozdawnictwo przeprowadzają komitety miejscowe.

Akcja zbiórki pieniężnej odbywa się różnymi sposobami. Ofiary wpłacać można gotówką lub też w formie znaczków czy nalepek. Ministerstwo Poczty i Telegrafów zezwoliło na sprzedawanie nalepek za pośrednictwem urzędów i agencji pocztowych. Specjalny okólnik określa rodzaj i cenę poszczególnych nalepek. Należy zaznaczyć, że tak sprzedaż nalepek przez urzędy pocztowe jak i znaczków przez różne instytucje, jak np. banki, może mieć charakter wyłącznie dobrowolny i absolutnie niedopuszczalna jest presja wywierana w jakiegokolwiek formie na klientów. Oprócz nalepek i znaczków niektóre instytucje wprowadziły skrzynki dla ofiar na pomoc zimową.

Szereg instytucji zgłosiło już dziś do CKOS-u zawiadomienie, że pracownicy opodatkowali się na okres zimowych miesięcy, ofiarowując na akcję pewien procent od pensji. Prezydium zarządu i wszystkie placówki „Społem“ zobowiązały się do składki w wysokości 1% od obrotu za miesiące od października 1947 r. do marca 1948 r. włącznie. Od składek wyłączone są obroty artykułami monopolowymi.

Spółdzielnie miejskie i wiejskie zgłosiły swoją współpracę z komitetami pomocy zimowej, nie tylko opodatkowując swoje obroty, ale również biorąc

D121/36/04

udział w zbiorce świadczeń w naturze, jak zboże i ziemniaki. Naczelna Rada Zrzeszeń Kupieckich R. P. oraz Izba Przemysłowo-Handlowa ustaliła następującą wysokość świadczeń na pomoc zimową ze strony handlu: 100% ceny karty rejestracyjnej za rok 1947, oraz 10%, a w miarę możliwości 20% od zaliczek na podatek dochodowy w okresie od 1.X.1947 do 1.III.1948.

W okresie trwania akcji wszystkie teatry dramatyczne, kukielkowe, muzyczne, rewiowe oraz kino-teatry — pobierają stałą dopłatę do biletów na ten cel. Dopłata ta została ściśle określona i ustalona, ponadto każdy teatr postanowił poświęcić dochód z jednego przedstawienia teatralnego w tym okresie.

W całym kraju ruchomono już kuchnie ludowe, których jest około 1.000. Dożywiają one dorosłych, podczas gdy dzieci dożywiane są w szkołach. W gminach wiejskich, które nie posiadają kuchni ludowych objęci akcją otrzymują suchy prowiant. Poza tym CKOS natychmiast po otrzymaniu przydziału węgla, o który się stara, rozprowadzi go po kraju, ze specjalnym uwzględnieniem ludności województw zniszczonych działaniami wojennymi oraz ludności ziem odzyskanych.

Oprócz dożywiania, rozdawnictwa odzieży, bielizny i opału, ośrodki zdrowia, przychodnie i poradnie otrzymały od Ministerstwa Zdrowia polecenie, aby

udzielać bezpłatnych porad i pomocy lekarskiej osobom kierowanym przez komitety pomocy zimowej do 1 marca 1948 r. Zależnie od posiadanych zapasów i możliwości finansowych poszczególnych jednostek służby zdrowia nastąpi również wydawanie bezpłatnych leków.

Nauczycielstwo w szeregu pogadarek wyjaśniać będzie młodzieży znaczenie omawianej akcji. Pomoc zgłosiły organizacje młodzieżowe, kobiece i partyjne. Milicja zobowiązała się do indywidualnego udzielania pomocy komitetom przez poszczególnych funkcjonariuszy M. O.

Jak widzimy z pobieżnego przeglądu zaofiarowanej pomocy, akcja spotkała się z pełnym zrozumieniem tak wśród najwyższych urzędów państwowych, jak w spółdzielczości, rolnictwie, handlu, bankach, wśród nauczycieli, pracowników służby zdrowia, wśród organizacji społecznych, partii politycznych oraz w całym najszerszym pojętym społeczeństwie. Tego rodzaju zrozumienie i solidarność pozwolą przeżyć zimę najbiedniejszym, ulżą państwu w jego olbrzymich obowiązkach. Rady narodowe, które zawsze żywo współdziałają i pilnie kontrolują każdą akcję społeczną, mają tu szerokie pole do działania. Niewątpliwie nie zawiodą pokładanego w nich przez rząd i społeczeństwo zaufania.

0 usprawnienie działalności rad

KAZIMIERZ SOBOTKA

Aktualne zadania komisji kontroli rad narodowych w związku z zakończeniem roku budżetowego 1947

W styczniu nastąpi zamknięcie ksiąg i przygotowanie sprawozdań za okres ubiegły 1947 rok. Miesiąc ten powinien być okresem ożywionej działalności komisji kontroli rad narodowych. Na czasie będzie przypomnieć sobie najważniejsze zadania, jakie mają wykonać komisje kontroli we własnym związku samorządowym.

Do zadań komisji należy zbadanie całokształtu gospodarki związku samorządowego za okres ubiegły i ocena, czy działalność finansowa i gospodarcza organu zarządzającego była zgodna z zasadami oszczędności w gospodarce publicznej.

Stosownie do przepisów paragrafu 48 roz. Min. Spr. Wewn. z 6.12.1932 (Dz.U.R.P. z 1933 r. Nr 11, poz. 72) komisja kontroli ma obowiązek skontrolować pod względem formalnym i rzeczowym sprawozdanie, o którym mowa w paragrafach 45, 46 i 47 tego rozporządzenia i zgłosić na plenum posiedzenia rady narodowej wniosek o zatwierdzenie lub niezatwierdzenie tego sprawozdania.

Protokół z tej kontroli należy podać do wiadomości organowi wykonawczemu związku samorządowego celem przygotowania przezeń odpowiedzi i wyjaśnień.

W szczególności komisja kontroli powinna sprawdzić:

1) roczne sprawozdanie z wykonania budżetu administracyjnego związku samorządowego.

Przy badaniu sprawozdania należy zwrócić uwagę.

- a) czy i które wydatki zostały przekroczone, względnie nie były przewidziane w budżecie, a są wykazane w sprawozdaniu z wykonania budżetu,
- b) czy sumy wykazane w sprawozdaniu rachunkowym z wykonania budżetu są zgodne z księgami

szczegółowymi wydatków i dochodów budżetowych,

- c) czy były dokonywane poza budżetem wydatki o charakterze budżetowym,
- d) czy wydatki budżetowe w poszczególnych działach dokonane zostały oszczędnie i celowo.

Komisja kontroli powinna zbadać poszczególne działy gospodarki z punktu widzenia zasad oszczędności i kontroli wewnętrznej.

W zakresie wydatków administracyjno-osobowych komisja winna zbadać:

- a) czy wydatki osobowe, zamieszczone w dziale I oraz w innych działach budżetu nie są zbyt wysokie w stosunku do możliwości finansowych i potrzeb samorządu,
- b) czy personel biurowy jest należycie wykorzystany.

W zakresie wydatków administracyjno-rzeczowych komisja winna zbadać:

- a) czy gospodarka materiałowa jest oszczędna (opał, materiały kancelaryjne) i należycie kontrolowana,
- b) czy stosowane normy zużycia materiałów odpowiadają istotnym potrzebom i nie są za duże,
- c) czy kredyt na diety i koszty podróży oraz na środki lokomocji nie jest bez potrzeby wykorzystywany, a więc czy podróże są uzasadnione oraz czy diety i koszty podróży są prawidłowo obliczone w odnośnych rachunkach.

W zakresie wydatków na drogi i place publiczne komisja winna zbadać:

- a) czy personel techniczny jest należycie wykorzystany i nie jest nadmiernie obciążony funkcjami kancelaryjnymi i rachunkowymi,
- b) czy wysokość płac robotniczych oraz cen, jakie się płaci za materiały drogowe, odpowiada miejscowym warunkom,
- c) czy wszelkie dostawy są należycie zorganizowane i kontrolowane (protokoły przyjęcia robót, oferty, przetargi, prowadzenie ksiąg materiałowych i inwentarzowych itp.),
- d) czy szarwark w gminie jest należycie wykorzystany (opracowania norm wydajności dla dniówki pieszej i konnej, kontrola odbycia szarwarku przez dróżników, odległość robót od miejsca zamieszkania ludności, odbywającej świadczenia itp.),
- e) czy stosowany system prowadzenia robót jest oszczędny i racjonalny.

W zakresie innych działów gospodarczych (oświata, kultura i sztuka, zdrowie publiczne, opieka społeczna, rolnictwo, popieranie przemysłu i handlu, bezpieczeństwo publiczne) komisja winna w szczególności zbadać:

- a) czy poszczególne służby (ośrodki zdrowia, szkoły, rejony lekarskie, ambulatoria, lecznice weterynaryjne i inne) są zaopatrzone w niezbędne pomoce, czy są prowadzone oszczędnie i zgodnie z ustalonymi dla nich regulaminami,
- b) czy poszczególne służby zaspokajają w dostatecznej mierze potrzeby miejscowej ludności,
- c) wysokość kosztów ponoszonych na prowadzenie poszczególnych służb, koszty własne świadczeń i usług na rzecz ludności, obliczone w jednostkach (np. koszt udzielenia jednej porady lekarskiej) oraz czy te koszty nie są za duże z punktu widzenia zasad oszczędności,
- d) czy z pomocy finansowej samorządu (stypendia dla uczącej się młodzieży, leczenie, pomoc doraźna, staże zasiłki), korzystają rzeczywiście biedni mieszkańcy gminy, posiadający prawo do stałej opieki, względnie młodzież wyróżniająca się dobrą nauką,
- e) sposób zużycia udzielonych przez związek samorządowy subwencji różnym instytucjom,
- f) czy pobór podatku gruntowego w naturze jest dobrze zorganizowany, jakie daje wyniki oraz czy zebrane p.ody rolne są należycie przechowywane i kontrolowane,
- g) czy organ wykonawczy zorganizował akcję siewną w sposób, zapewniający najlepsze wyniki (ilość koni, traktorów, dostarczenie ziarna siewnego, wzajemna pomoc ludności itp.),
- h) czy aprowizacja ludności miejskiej jest zorganizowana w sposób, zapewniający kontrolę nad rozdzielanymi artykułami i zabezpieczający przed nadużyciami,
- i) czy sieć publicznych szkół powszechnych jest dostateczna dla pomieszczenia młodzieży w wieku szkolnym, w jakich warunkach odbywa się nauka, czy szkoły są zaopatrzone w potrzebny sprzęt, pomoce naukowe i opał, oraz jakie warunki egzystencji (mieszkanie, opał) zapewniła gmina nauczycielom,
- j) czy wydatki są dokonywane w miarę osiągniętych wpływów budżetowych i czy gospodarka związku samorządowego nie jest deficytowa.

Komisja winna również zbadać gospodarkę inwestycyjną z punktu widzenia jej zgodności z budżetem i zasadami oszczędności, a mianowicie:

- a) czy związek samorządowy przeprowadza inwestycje w ramach kredytów budżetowych na ten cel przewidzianych oraz z wpływów na ten cel przeznaczonych,
- b) czy roboty są oddawane przedsiębiorcom na podstawie przetargów,
- c) czy inwestycje opierają się na planie i kosztorysie i czy ceny kosztorysowe odpowiadają cenom rynkowym,
- d) czy przekroczenia kredytów, przewidzianych na budowę i odchylenia od pierwotnego projektu robót są uzasadnione,
- e) czy istniał nadzór nad wykonywaniem robót ze strony kierownictwa robót i organu wykonawczego,
- f) czy podane w rachunkach ceny odpowiadają zawartym umowom, bądź też cenom rynkowym i czy ilość opłaconych robót odpowiada rzeczywistości,
- g) czy wykonane roboty zostały komisyjnie przyjęte przez organ wykonawczy,

Przy kontroli gospodarki zakładów i przedsiębiorstw komisja kontroli powinna zbadać:

- a) czy rachunkowość przedsiębiorstw jest dostosowana do charakteru ich działalności i w każdej chwili przedstawia stan ich gospodarki,
  - b) czy gospodarka jest prowadzona zgodnie z budżetem i z zasadami oszczędności, czy wydatki administracyjne nie są wygórowane z powodu nadmiernego personelu lub też nieoszczędnych wydatków rzeczowych,
  - c) jaki jest koszt utrzymania zakładów i przedsiębiorstw, rezultat ich działalności i koszt jednostkowy świadczeń przez nie dawanych, np. koszt utrzymania i wyżywienia jednej osoby w ochronce lub przytulku,
  - d) czy przedsiębiorstwa mają dostateczny kapitał zakładowy i obrotowy, umożliwiający im działalność,
  - e) czy prowadzenie przedsiębiorstw nie obciąża stale funduszy budżetu administracyjnego związku samorządowego,
  - f) czy ceny za usługi przedsiębiorstwa lub zakładu odpowiadają możliwościom płatniczym mieszkańców,
  - g) czy wydatki zakładów i przedsiębiorstw były dokonywane na cele, określone w budżecie i w granicach odnośnych kredytów budżetowych,
  - h) czy zamknięcie ksiąg rachunkowych i roczne bilanse przedsiębiorstw i zakładów, wydzielonych z budżetu administracyjnego, zostały sporządzone prawidłowo i czy stan ksiązkowy jest uzgodniony ze stanem rzeczywistym majątku.
- 2) rachunek zamknięcia sum pozabudżetowych związku samorządowego.

Przy badaniu rachunku zamknięcia sum pozabudżetowych należy zwrócić uwagę:

- a) czy salda i pozycje rocznego zestawienia rachunkowego zgadzają się z saldami odpowiednich rachunków ksiązkowych,
- b) czy księga dziennik — główna i księgi szczegółowe zostały prawidłowo zamknięte,
- c) czy w saldach rachunków pozabudżetowych nie ma kwot, które należało objąć sprawozdaniem z wykonania budżetu administracyjnego z tego względu, że noszą one charakter wydatków lub dochodów budżetowych, bądź też są długoterminowymi lokatami lub zobowiązaniami samorządu (np. pożyczka długoterminowa, udzielone przez gminę stypendium, zadłużenie przedsiębiorstwa i zakładów, mające często charakter nieujawnionego deficytu itp.).

3) Zestawienie przypisanych, odpisanych, uiszczonych, zaległych i nadpłaconych ogólnych sum każdego z podatków samoistnych.

Komisja kontroli powinna skontrolować wrywkowo księgi bierze podatkowe i ustalić:

- a) czy związek samorządowy wykorzystał w pełni swe uprawnienia podatkowe,
  - b) czy wszystkie daniny zarówno co do rodzaju, jak i wysokości stawek są wymierzane i pobierane zgodnie ze statutami, uchwalonymi przez gminną radę narodową i zatwierdzonymi przez prezydium rady hierarchicznie wyżej,
  - c) czy wymiaru podatku dokonano prawidłowo,
  - d) czy księgi bierze są prowadzone prawidłowo, w sposób pozwalający ustalić podstawę i sumę wymiaru, sumę uiszczeń i sumę faktycznych zaległości,
  - e) czy sumy wpływów z danin w księgach budżetowych są zgodne z zapisami w księdze dochodów budżetowych,
  - f) czy umorzenia i odpisy samoistnych danin są poparte uchwałami organu wykonawczego i czy są należycie uzasadnione.
- 4) Wykaz zalegających ogólnych sum z każdego innego (poza podatkami) poszczególnego źródła dochodu. Przez porównanie stanu zaległości na początku i w końcu okresu sprawozdawczego można ustalić, czy zaległości te są płynne i czy organ wykonawczy zdołał je ściągnąć w ciągu okresu.

5) Księgi inwentarzowe działy A. i B. związku samorządowego.

Badając inwentarz dział A. stanu majątkowego komisja winna ustalić:

- a) czy organ wykonawczy sporządził na dzień 31 grudnia remanenty: ruchomości, materiałów i zapasów, gotówki w kasie, papierów wartościowych, depozytów i innych aktywów oraz czy sumy poszczególnych pozycji inwentarza odpowiadają tym remanentom,
- b) czy poszczególne pozycje w stanie czynnym i biernym inwentarza dział A są zgodne z księgami rachunkowymi, materiałowymi, inwentarzowymi dział B i innymi,
- c) czy w pozycji „inne posywa“ (na rachunku wierzycieli) nie ma fikcyjnych zobowiązań związku samorządowego, stanowiących najczęściej rezerwy niewykorzystanych w roku sprawozdawczym kredytów budżetowych.

Przy badaniu ksiąg inwentarzowych dział B należy zwrócić uwagę:

- a) czy wszystkie nieruchomości i ruchomości związku samorządowego są zainwentaryzowane w dziele B księgi inwentarzowej,
- b) czy księga inwentarzowa jest prowadzona bez zaległości,
- c) czy ruchomości wpisane do księgi inwentarzowej są zgodne ze stanem faktycznym pod względem ilości i rodzaju,
- d) czy wykreślenia nieruchomości z inwentarza są uzasadnione odpowiednim dokumentem, np. aktem sprzedaży, protokołem zniszczenia,
- e) czy tytuł własności majątku nieruchomego jest prawnie ustalony i czy nieruchomości mają wywołane hipoteki,
- f) czy majątek nieruchomy i ruchomy jest należycie konserwowany i użytkowany zgodnie z przepisami i korzyścią dla samorządu.

6) Materiały i zapasy, którymi dysponuje związek samorządowy, a w szczególności:

- a) czy kupione przedmioty i materiały są zapisywane do odpowiednich ksiąg materiałowych, czy są należycie zmagazynowane i kontrolowane,
  - b) czy materiały i zapasy pod względem ilości i gatunku są zgodne ze stanem, wykazanym w odpowiednich księgach materiałowych,
  - c) czy pozycje przychodu w księgach materiałowych są udokumentowane rachunkami, protokołami przyjęcia itp. i czy ceny zakupu odpowiadają cenom rynkowym,
  - d) czy rozchód materiałów i zapasów jest należycie uzasadniony odpowiednimi dokumentami, czy nie jest za duży w stosunku do istotnych potrzeb.
- 7) Księgi rachunkowe i dokumenty pod względem formalnym i rzeczowym.

Badając księgi i dokumenty pod względem formalnym należy sprawdzić:

- a) czy związek samorządowy prowadzi wszystkie potrzebne księgi, przewidziane w szczegółowej instrukcji kasowo-rachunkowej,
- b) czy zapisy w dzienniku — głównej są przenoszone do odpowiednich ksiąg szczegółowych, czy nie ma zaległości w zapisach i czy nie przechowuje się dowodów, podlegających księgowaniu, a nie zaksięgowanych,
- c) czy zapisy w księgach są uzasadnione odpowiednimi dokumentami (asynacjami kasowymi względnie oryginalnymi rachunkami bezgotówkowymi) sprawdzonymi i podpisanymi przez osoby w tym celu upoważnione.

Przy rewizji ksiąg i dokumentów pod względem materialnym należy skontrolować, czy zapisy są umieszczone na właściwych rachunkach i co zawierają w sobie, a mianowicie:

- a) czy dowody rachunkowe nie budzą obaw co do ich autentyczności,
- b) czy rachunki, przedłożone przez różne osoby względnie instytucje, są należycie sprawdzone pod względem rzeczowym i formalnym, i nie dają jakiegokolwiek powodu do reklamacji,
- c) czy zawarte umowy są korzystne i należycie zabezpieczone oraz czy wysokość powstałych stąd zobowiązań związku samorządowego mieści się w granicach określonych dekretem o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych i preliminowanych na ten cel kredytów,
- d) czy wpłaty i wypłaty są zarachowane w sposób właściwy; w szczególności należy sprawdzić, czy wydatków budżetowych lub wydatków o charakterze budżetowym nie zaliczono na rachunki pozabudżetowe oraz czy na rachunki dochodów budżetowych nie zarachowano sum, które faktycznie nie wpłynęły,
- e) czy podane w rachunkach ceny za różne usługi i świadczenia, jakie płaci związek samorządowy, odpowiadają warunkom i cenom miejscowym,
- f) czy gospodarka materiałowa była oszczędna, czy zamówień na różne przedmioty i usługi dokonywano w granicach kredytów i możliwości budżetowych oraz w miarę istotnych potrzeb.

Szczególność uwagi należy tu zwrócić na skontrolowanie wydatków budżetowych, inne zaś działy można zbadać wrywkowo.

JERZY SŁUŻEWSKI

Organizacja biur prezydialnych W.R.N.

W.R.N. w Bydgoszczy w ostatnim czasie uchwaliła statut organizacyjny Biura Prezydialnego W.R.N. mogący służyć, jako wzór przy tego rodzaju pracach organizacyjnych. Dlatego też celowe byłoby, ażeby każde Biuro W.R.N. zapoznało się z tym statutem, co niewątpliwie wpłynie na poprawę organizacji tych Biur, a tym samym i na usprawnienie administracji na tym odcinku pracy społecznej.

W związku z trudnościami na jakie napotykają W.R.N. przy organizowaniu Biur Prezydialnych, chcę przedstawić, w jaki sposób zostało zorganizowane Biuro Prezydialne W.R.N. w Bydgoszczy, którego struktura pozwala sądzić, że będzie ono zdolne do wykonywania swych zadań.

Biuro W.R.N. składa się z 10 osób, w tym 5 pracowników referendarskich, 3 kancelaryjnych, woźny i szofer.

Biuro to zostało podzielone na cztery referaty, obejmujące stronę techniczną całej działalności W.R.N. t.j. referat prezydialny, administracyjno-gospodarczy, kontroli społecznej, organizacji i inspekcji terenowych rad narodowych.

Referat prezydialny dzieli się na referat organizacyjno-prawny, sekretariat Rady i prezydium oraz kancelarię Biura. Do zadań podreferatu organizacyjno-prawnego należy opracowanie spraw organizacyjnych i prawnych, jak również opiniowanie pod względem formalnym wszelkich wniosków wysuwanych przez Biuro. Ponadto podreferat ten koordynuje pod względem technicznym pracę poszczególnych jednostek. Sekretariat Rady i prezydium zajmuje się sprawami związanymi z powoływaniem i bezpośrednią działalnością organów kolegialnych i Biura Prezydialnego W.R.N. Tu trzeba wymienić takie sprawy, jak: wybory członków Rady Wojewódzkiej, prezydium, komisji, przygotowanie regulaminów obrad organów kolegialnych oraz zbieranie materiałów na te posiedzenia, prowadzenie ewidencji członków organów kolegialnych i tp. Do zakresu czynności kancelarii należą sprawy związane z obsługą techniczną Biura, a więc przyjmowanie, rozdział i ekspedycja pism, prowadzenie rejestrów i spisów spraw, utrzymywanie archiwum akt i tp.

W dalszym ciągu należy omówić referat administracyjno-gospodarczy, rozpadający się na podreferaty: personalny i finansowy. Do kompetencji podreferatu osobowego należą sprawy etatów, stanowisk służbowych, przepisów służbowych i dyscyplinarnych, przyjmowanie i zwalnianie pracowników kontraktowych oraz wszelkie sprawy związane z administracją personalną Biura.

Podreferat finansowy zajmuje się realizacją budżetu w zakresie zaspokojenia potrzeb gospodarczych Biura Prezydialnego. Tu więc do niego należy kontrola podręczna wydatków budżetowych, udzielanie zamówień na dostawy lub roboty z uwzględnieniem właściwych przepisów o dostawach i robotach, zaopatrywanie Biura w przybory, materiały piśmienne i tp.

Trzecim podreferatem, wchodzącym w skład referatu administracyjno-gospodarczego, jest podreferat dla spraw odnaczeniowych, do którego należą wszystkie sprawy związane z opiniowaniem i wysyłaniem wniosków odnaczeniowych oraz doręczaniem odnaczeń. W szczególności do jego zakresu działania zaliczyć można sprawy związane z wyborami wojewódzkiej komisji odnaczeniowej, przygotowanie wniosków na posiedzenia tej komisji oraz prowadzenie ewidencji wniosków przyjętych i odrzuconych.

Doniosłą rolę odgrywa właściwa organizacja referatu kontroli społecznej, który winien trzymać rękę na pulsie całego życia społecznego w województwie. Referat ten dzieli się na podreferat wojewódzkiej komisji kontroli społecznej oraz podreferat terenowych komisji kontroli. Do zakresu spraw referatu kontroli społecznej należą czynności biurowe wojewódzkiej komisji kontrolnej oraz opracowywanie pod względem technicznym czynności prezydium, wykonywanych w trybie nadzoru nad terenowymi komisjami kontroli społecznej.

Ostatnim referatem, od którego sprawności zależy należyte funkcjonowanie rad narodowych jest referat organizacji i inspekcji rad terenowych, rozpadający się następnie na dwa podreferaty: organizacyjny i inspekcyjny. Do zakresu czynności pierwszego z referatów należą sprawy dotyczące składu, wyboru i formalnego funkcjonowania rad narodowych, które realizuje on poprzez sprawnie prowadzoną ewidencję personalną rad terenowych, ewidencję protokołów i sprawozdań z działalności tych rad oraz przez czuwanie nad właściwą organizacją rad terenowych.

Zakres kompetencji drugiego z podreferatów obejmuje nadzór nad organizacją i funkcjonowaniem terenowych rad narodowych, który jest realizowany drogą bezpośrednich inspekcji w terenie.

Z omówionego pobieżnie schematu organizacyjnego Biura Prezydialnego W.R.N. w Bydgoszczy wynika, że zdolne ono jest, szybko i właściwie obsłużyć prezydium W.R.N. przyczyniając się do usprawnienia organizacji życia społecznego na terenie województwa.

Redakcja „Rady Narodowej” składa
wszystkim swoim czytelnikom życzenia

WESOŁYCH ŚWIĄT

Z RYBICKI

Popularyzacja prawa

W listopadzie b. r. odbyła się w Ministerstwie Sprawiedliwości w obecności Ministra Świątkowskiego i Wiceministra Chajna konferencja poświęcona zagadnieniu popularyzacji prawa.

Mówiac w swym zagajeniu o celach prowadzonej akcji wskazał Minister Świątkowski na doniosłość popularyzacji prawa, której zadaniem jest nie tylko wprowadzać szerokie masy społeczeństwa w rozumienie i stosowanie w życiu przepisów prawa, ale przede wszystkim przez znajomość nowego ustawodawstwa Polski Ludowej gruntować praworządność, oraz wskazywać na wielkie zdobycze demokracji przez porównanie obecnie obowiązujących przepisów prawnych z prawodawstwem przedwojennym.

Komisje popularyzacji prawa zostały powołane przy sądach grodzkich i pracują pod przewodnictwem sędziego grodzkiego. W skład komisji wchodzi przedstawiciel rady narodowej. Komisja jest powołana celem organizowania akcji popularyzowania prawa, a metodą jej pracy są prelekcje, odczyty, indywidualne pouczania i udzielania odpowiedzi.

Komisje popularyzacji prawa pracują niemal przy wszystkich sądach grodzkich, a w miejscowościach w których dotychczas nie ukonstytuowały się, jest to powodowane najczęściej brakiem obsady stanowiska sędziego grodzkiego w danym sądzie. I tak na przykład apelacja katowicka, krakowska i toruńska posiadają komisje przy wszystkich sądach grodzkich, a w apelacji olsztyńskiej na 30 sądów grodzkich pracują 22 komisje.

Ogółem od chwili powołania do życia komisji, odbyło się na terenie Polski 6.725 prelekcji z dziedziny popularyzacji prawa.

W apelacji katowickiej na jedną komisję wypadały przeciętnie 34 pogadanki, w poznańskiej 23, wrocławskiej 18, najmniejsza zaś liczba przypada w apelacji warszawskiej, bo tylko 9 pogadań na jedną komisję.

Przoduje komisja wrocławska, która urządziła w okresie sprawozdawczym 113 pogadań.

Wśród tematów poszczególnych prelekcji warto zanotować: „Nowe prawo cywilne“, „Zdobycze społeczne Polski demokratycznej“, „Rady narodowe“, „Odpowiedzialność zbrodniarzy hitlerowskich“, „Prawo wyborcze“, „Amnestia“, „Referendum“ i inne.

Tezy do tych pogadań były opracowane w większości przez wydział popularyzacji prawa w Ministerstwie Sprawiedliwości, który ogółem rozesłał 33 opracowania.

Największa ilość pogadań została wygłoszona w miastach, które są siedzibą sądów grodzkich i działających przy nich komisji, mimo tego, że pogadanki wygłoszone na wsiach cieszą się o wiele większą frekwencją.

Popularyzowanie prawa, jako szeroka akcja, prowadzona nie tylko w komisjach popularyzacji prawa, ale w każdej sytuacji i przy każdej okazji, winno stać się troską wszystkich działaczy politycznych i społecznych, jako jeden z poważnych odcinków wychowania obywatelskiego, tworzenia kultury prawnej i gruntowania zdobyczy Polski Ludowej.

Zagadnienia kulturalno-oświatowe

Dwa zjazdy oświatowe

W dniu 1 września b. r. został zwołany Zjazd Oświatowy przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Krakowie — w dniu 14 października b. r. przez Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie. Na obu zjazdach poruszone były sprawy, które wymagają rozwiązania w najbliższym terminie, między innymi, omawiano bardzo szczegółowo kontrolę obowiązku szkolnego. Teren lubelski dał więcej materiału: we wszystkich powiatach zwrócono uwagę na konieczność prowadzenia ścisłej ewidencji dzieci w wieku szkolnym, niektóre związki samorządowe walczą z trudnościami w realizacji obowiązku szkolnego, inne rozwiązują to zagadnienie pozytywnie. Na przykład samorząd m. Lublina prowadzi dokładną ewidencję dzieci w wieku szkolnym, referat szkolny wydziału oświaty i kultury opracował wzór metryki, uzyskując aprobatę władz szkolnych. Metrykę sporządza się dla każdego dziecka. Zaprowadzona została kartoteka, w której uwzględniono podział na rejony, rocznik, płeć. Referat szkolny czuwa nad tym, aby metryki były stale aktualne, w tym celu współpracuje ściśle z Biurem Ewidencji Ludności i kierownikami szkół. Miejska Komisja Oświatowa, przy pomocy Referatu Szkolnego, bada powody nieuczęszczania dzieci do szkół. Zwołano dwie konferencje,

z udziałem władz szkolnych, komitetów rodzicielskich, kierowników szkół, przesłuchano 600 rodziców, których dzieci nie chodzą do szkoły, następnie poczyniono starania w Wydziale Opieki Społecznej, w PCK, aby zaopatrzyć w odzież dzieci w wieku szkolnym.

Komisje oświatowe na terenie województwa lubelskiego współpracują z władzami szkolnymi nad planem sieci szkolnej, wkładając w tę pracę całe swe doświadczenie i znajomość terenu. Rozumieją więc, że tylko dokładna ewidencja dzieci da podstawę do racjonalnego planowania sieci szkolnej.

Drugą troską Komisji Oświatowej jest sprawa budowy i remontu szkół.

Sprawa ta i przez samorząd krakowski i przez samorząd lubelski jest doceniana i komisje pilnie czuwają nad zrealizowaniem wszystkich zaplanowanych budowli i remontów.

Komisje oświatowe, działające na terenie województwa lubelskiego, przeprowadziły inspekcje szkół pod kątem osiągnięć w dziedzinie remontu szkół, zaopatrzenia w sprzęt szkolny, zlustrowania czystości w izbach szkolnych, zaopatrzenia szkół w opał.

Ze sprawozdań wynika, że terenowe komisje oświatowe, za przykładem wojewódzkich komisji oświatowych przywiązują wielką wagę do wskazań zawartych w uchwale Prezydium K.R.N. o zakresie działania komisji oświatowej. Część komisji oświatowych z obowiązków swych wywiązuje się starannie, należytą troską otaczając szkoły zbiorcze, oświatę dorosłych, akcję biblioteczną itd. Niektóre lubelskie komisje oświatowe czuwają nad poučeniem gminnych komisji o ich obowiązkach. Np. Komisja Oświatowa w Biłgoraju stworzyła rodzaj kursu korespondencyjnego przesyłając do gminnych komisji oświatowych 16 okólników, 27 wyciągów z Dziennika Ustaw dotyczących zagadnień oświatowych i kwestionariusze przedstawiające jasno potrzeby w zakresie szkolnictwa i ustalające hierarchię tych potrzeb.

Na Zjeździe Oświatowym w Lublinie mało mówiono o działalności komisji oświatowych w zakresie oświaty rolniczej. Być może zagadnienie to będzie wyodrębnione na przyszłym zjeździe.

Z życia rad

ANTONIA SPANDOWSKA

Repolonizacja w powiecie sztumskim

Pisaliśmy w swoim czasie o działalności samorządu w powiecie bytomskim (woj. śląsko-dąbrowskie), w którym 80% ludności stanowią autochtoni. Powiat ten wyróżniał się wśród innych aktywnością swej powiatowej rady narodowej, obsadzonej i kierowanej przez autochtonów oraz realnymi rezultatami jej pracy.

Obecnie z radością notujemy, że jest drugi taki powiat — o podobnym składzie ludnościowym i równie aktywny pod względem społecznym.

W powiecie sztumskim autochtoni stanowią 70% ogółu ludności. Ludzie tutejsi, zamieszkujący cztery powiaty przyłączone do województwa gdańskiego (Sztum, Kwidzyń, Malbork i Elbląg) nie należą ani do Warmiaków ani do Mazurów, choć powiaty te dawniej wchodziły w skład Prus Wschodnich. Stanowią odrębną grupę etniczną, pochodzącą od kolonistów pomorskich — głównie z ziemi chełmińskiej. Sami zwą się Pomorzakami lub Powiślanami. Dialekt ich nie różni się niemal od gwary rdzennego Pomorza, a sama ludność okazuje większą skłonność i łatwość asymilacji, niż jakakolwiek inna grupa autochtonów.

Toteż repolonizacja stała się odrazu naczelnym zadaniem rad narodowych powiatowej i gminnych, zorganizowanych już w 1945 roku. Przystąpiono do tej akcji spontanicznie i trwa ona do dziś, osiągając jak najlepsze wyniki.

Na czele Rady Powiatowej stoi ob. Jan Szeiber — autochton, prezes Zarządu Powiatowego Stronnictwa Ludowego. W Radzie tej autochtoni zajmują około 20% mandatów, w gminnych zaś mają zdecydowaną większość. Autochton jest burmistrzem miasta Sztumu, autochtoni są kierownikami szkół, wójtami, zasiadają w Związku Samopomocy Chłopskiej, garną się do organizacji społecznych.

Komisje oświatowe w województwie krakowskim, w dziedzinie oświaty rolniczej, mogą się pochwalić dość dużymi osiągnięciami:

1. zwiększenie frekwencji w szkołach rolniczych na skutek propagandy oświaty rolniczej, rozwijanej przez rady narodowe;
2. usprawnienie administracji w ośrodkach szkolnych rolniczych w wyniku kontroli przeprowadzonej przez rady narodowe.

Należy podkreślić postulaty wysunięte na zjeździe w Krakowie: 1) wypowiedzenie walki analfabetyzmu na wszystkich odcinkach, państwowym, samorządowym i społecznym, 2) upowszechnienie nauki w szkołach wśród młodzieży wiejskiej i robotniczej przez stworzenie burs i internatów, 3) skoordynowanie wszystkich poczynań w zakresie oświaty.

Na drodze do koordynacji uczyniono już wielki krok przez organizowanie z inicjatywy prezydium WRN w Krakowie i Lublinie, zjazdów oświatowych z udziałem przedstawicieli Ministerstwa Oświaty, województwa, partii politycznych, prasy i instytucji oświatowych.

J. K.

Na terenie całego powiatu prowadzi się kursy repolonizacyjne dla miejscowej ludności, finansowane częściowo przez kuratorium, częściowo zaś przez samorząd powiatowy. Niezależnie od tego organizuje się często zebrania i akademie, gromadzące ludność tutejszą, których celem jest zacieśnienie więzów pomiędzy ludnością autochtoniczną i napływową oraz budzenie i umacnianie świadomej przynależności do Polski.

Niedawno uruchomiono tu oddział Polskiego Związku Zachodniego. Dążeniem Rady Powiatowej jest przekształcenie tego oddziału w delegaturę P. Z. Z. na wszystkie cztery powiaty odzyskane należące do województwa gdańskiego.

Przy omawianiu tych spraw niepodobna pominąć milczeniem zjazdu autochtonów w Sztumie, zorganizowanego w październiku 1946 r. staraniem Rady Powiatowej, a finansowanego wyłącznie funduszem składkowym. Zjazd zgromadził tłumy ludności autochtonicznej, lecz nie jego liczebność najbardziej godna jest uwagi, a duch, który panował na uroczystościach i obradach. Nie padło bowiem ani jedno słowo skargi, nie było żadnych zażaleń, żadnych wątpliwości — tylko nieprzerwana, imponująca manifestacja entuzjazmu i braterstwa.

Akcja tak wyteżona, prowadzona z tak serdecznym zapałem, musiała wkrótce wydać owoce. Dziś w szkołach poziom jest wyrównany, przygodny obserwator nie odróżni dziecka tutejszego od przybysza, a i dzieci pomiędzy sobą nie znajdują już żadnej różnicy. Jest to niezmiernie doniosłe osiągnięcie w dziele wychowania nowego pokolenia Polaków na Ziemiach Odzyskanych.

Trudniejszym do spełnienia celem, a już niemal zrealizowanym, jest zniwelowanie różnic pomiędzy pokoleniem dojrzałym. I tu jednak, po dwóch latach

umiejętnej pracy wychowawczej zanikają różnice. Synowie osadników żenią się z autochtonkami, przedstawiciele obydwu grup zżywają się, pracując wspólnie i zgodnie w organizacjach społecznych, w klubach sportowych, w kołach śpiewaczych.

W dziele tym, niemal spełnionym, ale bynajmniej jeszcze nie porzuconym, niepoślednią rolę odegrały tutejsze rady narodowe, przez wywieranie swego wpływu na ludność i organizowanie życia społecznego w terenie. Szczególną zasługę na tym polu położył przewodniczący Rady Powiatowej ob. Szreiber, długoletni działacz polski na tym terenie za czasów hitlerowskich.

Niestety, nie wszystkie zagadnienia przedstawiają się w powiecie sztumskim tak korzystnie, jak sprawa repolonizacji. Powiat ten — typowo rolniczy, posiadający dobrą pszenną glebę — walczy jednak do dziś z poważnymi trudnościami gospodarczymi. W roku 1945 walki frontowe zniszczyły 90% bydła i koni, w 1946 r. 90% pól zjadły myszy. Nie oszczędziły tego terenu i klęski żywiołowe, jak mrozy i susza. Na skutek tego, przeciętna wydajność z hektara ziemi w ostatnich latach była katastrofalnie niska, a sytuację rolnictwa pogarsza jeszcze ciągle zbyt mała ilość siły pociągowej. Ilość traktorów jest teoretycznie wystarczająca, niestety, na ogół najwyżej połowa jest na chodzie. Angielskie traktory nie nadają się na tutejszą ciężką ziemię (oraną pługiem w cztery konie), psują się, a części zastępczych brakuje. W tych warunkach rolnicy nie są w stanie wywiązywać się ze swych zobowiązań wobec Państwa za akcję siewną, za inwentarz UNRRA, za orkę i podatki. Stan ten grozi ponadto zahamowaniem akcji likwidacji odlogów, zwłaszcza w gospodarstwach

większych ponad 15 ha, będących w posiadaniu miejscowej ludności, która na skutek braku siły pociągowej dotąd nie zdołała ich obrobić. Likwidacja odlogów postępuje zresztą wielkimi krokami, czego dowodzą cyfry (cytowane z pamięci przez powiatowego Pełnomocnika Akcji Siewnej): w 1946 r. $\pm$ 22 tys. ha, po zasiewach wiosennych 1947 r. — $\pm$ 17 tys. ha, po zasiewach jesiennych — 7,5 do 9 tys. ha. Stan zasiewu ozimin przekroczył już ilość zasiewu niemieckiego z r. 1944.

Na skutek panujących w rolnictwie trudności w sierpniu 1947 r. Stronnictwo Ludowe w porozumieniu z Powiatową Radą zwołało zjazd chłopów powiatu sztumskiego, w wyniku którego wystosowano memoriał do Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, do Ministerstwa Rolnictwa i Min. Ziem Odzyskanych z prośbą o przyznanie pewnych ulg w spłatach długów i podatków. Memoriał ten podpisały wszystkie partie polityczne, Związek Samopomocy Chłopskiej oraz PRN.

Wniosek o ulgi podatkowe nie jest krokiem godnym naśladowania i może się wydawać pójściem po linii najmniejszego oporu. Powiatowa Rada w Sztumie daje jednak na innych polach dostateczne dowody energicznej walki z nastrożającymi się trudnościami, toteż przypościnalnie potraktowała to rozwiązanie tylko jako ostateczność.

Na zakończenie należy nadmienić, że w listopadzie br. Powiatowa Rada zorganizowała kurs dwudniowy dla przewodniczących rad gminnych i komisji kontroli społecznej, obejmujący wykłady z zakresu repolonizacji ludności, zadań komisji kontroli, budżetowania i planowania samorządów oraz innych zadań rad narodowych.

O czym radzi Szczecin

W dniu 15.XI br. odbyło się posiedzenie plenarne Miejskiej Rady Narodowej w Szczecinie. Na obradach uchwalono m. in. zaciągnięcie pożyczki krótkoterminowej w wysokości 800.000 zł na remont miejskich warsztatów reperyjnych samochodów. Omawiano sprawę oddania w dzierżawę Szczecińskiej Spółdzielni Mieszkaniowej 140 obiektów budowlanych w dzielnicy Pogodno na okres 15 lat. Z uwagi na dotychczasowy wkład tejże Spółdzielni w odbudowę Szczecina oraz ponieważ wniosek jej zbiega się z celem odbudowy miasta, po krótkiej dyskusji uchwalono sprawę załatwić pozytywnie.

W poszukiwaniu dochodów własnych ustalono pobieranie opłaty 1.500 zł za korzystanie z sali posiedzeń Miejskiej Rady Narodowej, często udzielanej innym instytucjom i organizacjom na zebrania i akademie.

Rozpatrywano sprawę wprowadzenia podatku od przedmiotów zbytku, jak: biżuteria, futra, dywany, meble wyściełane i t.p. w wys. 10% od ceny kupna pobieranego od konsumenta przy zakupie. Sprawę przekazano do komisji, która zaopiniuje, co mianowicie należy uważać za przedmioty zbytku. Wydaje się, że komisja ta powinna gruntownie zrewidować projekt Miejskiej Rady, który w szeregu punktów budzi zastrzeżenia. Uznano bowiem za przedmioty zbytku np. fortepiany i pianina, zwalniając od podatku jedynie nabywców zajmujących się zawodowo nauczaniem muzyki. Dla ucznia jednak fortepian jest już przedmiotem zbytku. Wyliczono także przyprawy i korzenie pochodzenia zagranicznego (a więc np. pieprz uważa się za zbytek?!) oraz bez wyjątku meble wyście-

lane. Jeżeli tapczan jest zbytkiem, to może od razu i łóżko?

Nadspodziewanie żywą dyskusję wzbudził wniosek przemianowania aż jedenastu ulic. Jak się dowiadujemy, sprawa ta nie pierwszy raz jest na porządku dziennym obrad MRN. Pisaliśmy już o tej kwestii w naszym piśmie. Jakkolwiek uznać należy za pozytywne nazwanie ulicy imieniem gen. Świerczewskiego czy min. Czajkowskiego, to jednak istne szaleństwo zmian nazw ulic jakże ma miejsce w Szczecinie, musi budzić zastrzeżenia. Uchwalony na omawianym posiedzeniu wniosek przewiduje np. zmianę nazwy ul. Dreszera na Okrzei, a ul. Okrzei na Czeską, ul. Sypkiej na Stromą, ul. Przemysłowej na Robotniczą itp. Wprowadza to zbyt duży zamęt w adresach obywateli.

W wolnych wnioskach podniesiono nieprawidłowe metody obradowania komisji, nieutrzymywanie porządku w nieruchomościach miejskich (brak oświetlenia klatek schodowych w domach mieszkalnych), wniesiono projekt różnicowania godzin pracy pracowników różnych kategorii i nauki w szkołach celem odciążenia tramwajów w godzinach rannych, zaproponowano pewne zmiany w komunikacji miejskiej.

Na ogół różnorodność poruszanych spraw i żywy tok obrad świadczą o dużym zainteresowaniu radnych dla interesów miasta. Na zakończenie prezydium zakomunikowało plan uaktywnienia komisji, z których nie wszystkie dotychczas należycie pracują.

Z całej Polski

ZARZĄD MIEJSKI DZIAŁA, RADA ŚPI

Miejska Rada Narodowa w Chełmnie ma za sobą piękną kartę działalności w ubiegłych latach. Czyżby intensywność jej pracy i rozległość zainteresowań, która mogła służyć przykładem wielu innym radom narodowym polegała wyłącznie na inicjatywie i uspołecznieniu przewodniczącego, który obecnie od szeregu miesięcy jest ciężko chory i nie może uczestniczyć w jej pracach?

Obecnie Miejska Rada bierze minimalny i raczej tylko formalny udział w pracach samorządu.

Aktywność Zarządu Miejskiego i prawidłowe administrowanie majątkiem komunalnym przez tenże Zarząd nie pozwala odczuwać zbyt jaskrawo tych braków. Niemniej dają się one zauważyć choćby przez słabe reprezentowanie interesów miasta w Powiatowej Radzie Narodowej, która nawet nie jest dokładnie informowana o stanie prac samorządu miejskiego miasta Chełmna w różnych dziedzinach.

MIASTA ROZSZERZAJĄ SWE GRANICE

Rozrastanie się terytorialne miast jest naturalnym procesem historycznym. Ostatnio mamy do zanotowania uchwały dwóch miejskich rad narodowych idące w tym kierunku, a mające na celu przyspieszenie rozwoju miast.

Miejska Rada Narodowa w Świeciu nad Wisłą na posiedzeniu plenarnym w dniu 15.X.47 oświadczyła się jednogłośnie za wyłączeniem miejscowości Marianki i Przechowa z gminy Świecie-wieś oraz za przyłączeniem ich do miasta Świecia. Gromada Marianki stanowi już dziś jakby przedmieście Świecia, przylega bowiem bezpośrednio zabudowaniami swymi do granic miasta. Mieszkańcy Marianek posyłają swe dzieci do szkół w Świeciu, a większość korzysta z urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych oraz elektryfikacyjnych przeprowadzonych kosztem miasta. Gromada Przechowa położona jest nieco dalej, ale i jej mieszkańcy ciężko gospodarczą do Świecia, tam czynią zakupy i zbywają swe produkty. Urządzenia wodno-kanalizacyjne w przyszłości mogą objąć i gromadę Przechowa, co podniesie stan sanitarny osiedla.

Miastu zaś przybyłoby kilka tysięcy ludności oraz szereg zakładów przemysłowych mieszczących się w tych dwóch gromadach, jak octownia, młyny, tartaki, P.P.T. i M.R., co podniosłoby wpływy podatkowe. Gmina Świecie-wieś nie poniosłaby zbyt dużego uszczerbku, gdyż budżet jej — stosunkowo wysoki — oparty jest w największej mierze na podatku gruntowym, który przez stratę tych dwu gromad o charakterze przemysłowym mało się zmniejszy. Po powzięciu uchwały przez M.R.N. w Świeciu podjęto dalsze właściwe kroki.

Podobna uchwała zapadła w dn. 24.X. b.r. na posiedzeniu Miejskiej Rady Narodowej w Grudziądzu. Miasto zabiega o przyłączenie dwu gromad Dragacz i Michale, stanowiących aprowizacyjne zaplecze Grudziądza, jakkolwiek położonych na przeciwnym brzegu Wisły.

Jest to ważki krok w życiu miasta. Grudziądz bowiem położony na prawym brzegu Wisły, przygotowuje się do przekroczenia tej granicy.

UCHWAŁA PRZECIWAŁKOHOLOWA PRN W SUWAŁKACH

Powiatowa Rada Narodowa w Suwałkach powołała Komitet Przeciwałkoholowy, którego celem jest szeroka

propaganda trzeźwości. Komitet współpracować ma z władzami szkolnymi oraz z urzędami w walce z nadużywaniem alkoholu przez urzędników, pracowników samorządowych, a zwłaszcza pracowników komunikacji publicznej oraz pilnować, aby zakaz sprzedawania alkoholu nieietnym, był ściśle przestrzegany.

Inicjatywę tej walki rzucił kierownik szkoły w Gibach Suwalskich ob. Antoni Żegarski, który na posiedzeniu PRN w Suwałkach wygłosił odczyt pt. „Możliwości i zadania rad narodowych w zwalczaniu alkoholizmu.“

Podobno i Wojewódzka Rada powzięła podobne uchwały?

WIZYTA PRZEDSTAWICIELI CZECHOSŁOWACKICH RAD NARODOWYCH W ŚLĄSKO-DĄBROWSKIEJ WRN

W dniu 17 i 18 listopada 1947 r. na zaproszenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej i Ob. Wojewody Zawadzkiego przybyła do Krakowa delegacja czechosłowackich przedstawicieli tamtejszej administracji rządowej i samorządowej z Morawskiej Ostrawy w składzie 36 osób. Celem wizyty było nawiązanie bliższego kontaktu z bratnim narodem czeskim i zapoznanie się obu stron z dotychczasowymi osiągnięciami na polu administracji i odbudowy kraju. Na czele delegacji przybył inż. Władysław Chamrad, przewodniczący Krajowej Rady Narodowej z Morawskiej Ostrawy i Józef Kotas, przewodniczący Miejskiej Rady Narodowej w Morawskiej Ostrawie.

Delegaci czechosłowaccy, podczas dwudniowego pobytu na Śląsku zwiedzili obóz koncentracyjny w Oświęcimiu, kopalnię huty, Górę św. Anny, gdzie znajduje się w budowie pomnik „Powstańca Śląskiego“, dalej część Ziemi Opolskiej, zabytki sztuki i kultury polskiej i t. d.

Również w dłuższej konferencji, nawiązali kontakt z przedstawicielami społeczeństwa śląskiego, partii politycznych, związków zawodowych i organizacji społecznych, dzieląc się swoimi doświadczeniami i osiągnięciami na polu życia społeczno - państwowego.

Delegaci czechosłowaccy wyrazili podziw i uznanie dla ludności zamieszkującej na Śląsku za jej entuzjazm w pracy nad odbudową kraju, podejmowanej w ciężkich warunkach powojennych.

Odjeżdżającym wręczono polskie publikacje z zakresu prac rad narodowych i administracji ogólnej (Wydawnictwo „Biblioteka Rad Narodowych“, egzemp. miesięcznika „Przeгляд Administracyjny“, — egzemp. dwutyg. „Rada Narodowa“ i inne), jak również upominki w postaci reprodukcji węglowych.

Rewizyta przedstawicieli śląskiego społeczeństwa nastąpi w dniu 7 i 8 grudnia 1947 r.

E. Wi-Za

KOMISJA ZAKUPU KSIĄŻEK PRZY WRN W GDAŃSKU

Prezydium Gdańskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej w trosce o ułatwienie bibliotekom samorządowym nabycia dobrych książek po przystępnej cenie, powołało Komisję Zakupu Książek. Centralny zakup książek, prowadzony przez fachowców, pozwoli dobrać książki o dużej wartości artystycznej i społecznej. Na szczeblu wojewódzkim łatwiej jest dotrzeć do katalogów wydawanych przez rozmaite wydawnictwa, do recenzji omawiających wydanie książki, łatwiej przeprowadzić wła-

ciwy dobór książek. Przy nabywaniu większej ilości książek, uzyskuje się większy rabat, a więc za tę samą sumę, można dostać więcej książek przy zakupie centralnym, niż przy kupnie indywidualnym.

Nadto Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku zorganizowało wojewódzką introligatornię. Sprawa oprawy książek jest w wielu województwach paląca i często książki leżą w bibliotekach miesiącami nieoprawne, zamiast obsługiwać czytelników, co ze względu na potrzeby czytelnictwa, jest wysoce niewłaściwe.

Naturalnie, że nie powinno się obejmować centralnym zakupem książek, czy zbiorową ich oprawą tych samorządów, które samorzutnie zorganizowały własne introligatornie, znalazły źródła zakupu, zdobyły rabat, mają fachowców, którzy czuwają nad właściwym i planowym rozwojem księgozbiorów. Dla wielu jednak samorządów, które dopiero stawiają pierwsze kroki na drodze rozbudowy bibliotek i czytelnictwa, które ze względu na warunki lokalne mają trudności z zakupem książek i z ich oprawieniem, taka działalność wojewódzkich rad narodowych jest ogromną pomocą. Należy z uznaniem podkreślić inicjatywę i wysiłek Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku zmierzającej do lepszej realizacji dekretu o bibliotekach.

J. K.

GMACH WZNIESIONY WYSIŁKIEM MÓZGU

Grudziądz nie ma teatru. Przedwojenny drewniany teatr Niemcy zburzyli i zamierzali zbudować nowy, zdążyli jednak postawić tylko surowe mury zewnętrzne. Obecnie miasto pragnie wykończyć rozpoczęty budynek i użytkować go, jednak deficytowy budżet i nikłe dochody własne nie pozwalają na wyasygnowanie na ten cel potrzebnych sum. Władze miejskie postanowiły jednak odbudować teatr za wszelką cenę i przystąpiono do tej pracy nieomal bez pieniędzy.

Odbudowa trwa od początku września. Do końca października wydatkowano na ten cel nie więcej jak 2 miliony złotych. Za tę skromną sumę wzniesiono całą strukturę wewnętrzną teatru — schody, balkony, zainstalowano centralne ogrzewanie i zelektryfikowano gmach.

Wszystkie te roboty wykonuje się jednak sposobem gospodarczym. Sprzęt potrzebny do centralnego ogrzewania montuje się z części wydobytych z gruzów innych budynków, których w Grudziądzu jest pod dostatkiem. W ten sam sposób zmobilizowano dźwigary pod schody i balkony. Dla zainstalowania oświetlenia kupuje się po urzędowych cenach stare lampy w Urzędzie Likwidacyjnym. W magazynie niemieckim znaleziono płyty marmurowe, które wykorzystuje się do ozdobienia wnętrza. Takimi to metodami buduje się ten najtańszy chyba teatr w Polsce.

Dla porównania warto zaznaczyć, że według kosztorysów złożonych przez architektów samo centralne ogrzewanie miało kosztować 5 miln. zł., a urządzenia elektryfikacyjne 2 miln.

Budynek ma być gotowy na luty 1948 — oczywiście bez urządzenia wewnętrznego. O tym ostatnim myśli już samo społeczeństwo grudziądzkie. Uczniowie gimnazjum handlowego w Grudziądzu zamiast prezentu na imieniny swego dyrektora wystąpili z kwitem na sumę kilku tysięcy złotych, które mają zapoczątkować łańcuch prasowy zbiórki na krzesła dla teatru. Zawiązał się odpowiedni komitet, miejscowa prasa wzięła udział w tej akcji: fundusz rośnie z dnia na dzień.

Krzesła to jednak nie wszystko. Ostatnio Powiatowa Rada Narodowa wystąpiła do Ministerstwa Kultury z

wnioskiem o przyznanie subwencji na wykończenie teatru. Niestety do tej pory nie ma odpowiedzi. Wydaje się, że dotychczasowy wysiłek miasta i widomy rezultat starań w postaci rosnącego teatru zasługuje na poparcie.

Teatr nie będzie posiadał własnego zespołu aktorskiego, utrzymanie takiego bowiem przekracza możliwości finansowe miasta. Będzie mógł jednak gościć na występach teatr toruński, bydgoski i inne, dostarczając mieszkańcom choć co jakiś czas kulturalnej rozrywki. Prócz tego sala teatralna ma służyć na niektóre imprezy sportowe, akademie i zebrania publiczne. Jedyna bowiem większa sala w Grudziądzu zajęta jest przez Film Polski na kino i niedostępna dla żadnych innych celów.

SYGNAŁ WRACAJĄCEGO DOBROBYTU

Zgodnie z zarządzeniem Biura Rad Narodowych w myśl dekretu o pomocy sąsiedzkiej Powiatowa Rada Narodowa w Poznaniu, tak jak i inne, wezwała wszystkie podległe sobie rady gminne do organizowania na swoim terenie pomocy sąsiedzkiej. W odpowiedzi na to wezwanie napłynęły kolejno od gmin odpowiedzi, stwierdzające, że na ich terenie nie zachodzi potrzeba wprowadzania tej akcji, gdyż wszyscy rolnicy są w stanie obrobić samodzielnie swoje gospodarstwa i ziemia została całkowicie obsiana.

Stan ten został naocznie stwierdzony przez Powiatową Radę Narodową, przy której funkcjonuje stale komisja do spraw akcji siewnej. Przedstawiciele tej komisji pod koniec tegorocznych zasiewów jesiennych obejchali cały teren powiatu i wszędzie znajdowali ziemię obsianą w 100%. Niektóre majątki, należące do Stadniny Państwowej lub Uniwersytetu Poznańskiego, zostały uprawione szczególnie starannie, z uwzględnieniem nowoczesnych metod gospodarki rolnej. Na terenie całego powiatu napotkano tylko dwie małe (2-hektarowe) działki oficerskie nieobsiane. Działki te bezzwłocznie odebrano dotychczasowym użytkownikom i oddano innym pod natychmiastową uprawę.

Objawy powracającego dobrobytu widać i na innych polach. Podatek gruntowy w naturze do dn. 1.XI. złożono w 73%. Elektryfikacja wsi czyni poważne postępy. Buduje się nowe drogi i naprawia się stare. W budżecie Powiatowego Związku Samorządowego na rok 1948 przewidziano aż 20 milionów zł na drogi, co stanowi prawie 50% sumy globalnej budżetu! (Budżet zwyczajny i nadzwyczajny łącznie 43 miln.) Szkoły zaopatrzone są obficie w opał na całą — najsroższą nawet zimę.

W zakresie szkolnictwa były pewne braki jeszcze na wiosnę, o których pisaliśmy w swoim czasie. Skargi nauczycielstwa wiejskiego na niedostateczne uwzględnianie potrzeb szkół przez gminy zostały jednak należycie rozpatrzone i potraktowane przez Powiatową Radę.

Po wysłuchaniu obu stron na specjalnie zorganizowanych konferencjach przewodniczący komisji oświatowej PRN wraz z inspektorem szkolnym obejchali cały teren powiatu, sprawdzając osobiście stan i potrzeby wszystkich szkół. Po czym wywarło odpowiedni nacisk na gminy, które w ramach dodatkowych budżetów dokonały koniecznych napraw budynków szkolnych. Wyłatano dachy, wstawiono okna, wymalowano klasy; znalazły się i pomoce szkolne oraz zaspokojono wszystkie inne potrzeby. Najlepszym dowodem skutecznego przeprowadzenia tej akcji było pismo dziękczynne wystosowane do Powiatowej Rady przez miejscowy Związek Nauczycielstwa Polskiego, które do tej pory spoczywa w aktach, jako chwalebny dokument rzetelnej pracy Rady.

Nowe wydawnictwa

SZYBKIE OBLICZANIE LIST PŁACY

Na półkach księgarskich ukazała się b. pożyteczna i praktyczna książka, obliczanie list płacy wszelkich robót, urzędów, zakładów przemysłowych, przedsiębiorstw budowlanych itp. Książka ta, to „Szybkie Obliczanie List Płacy“ Stefana Gintera.

Autor w przedmowie słusznie zaznacza, że maszyny do liczenia są bardzo drogie i że ich na ogół brak. Książeczka omawiana z powodzeniem zastępuje pracę maszyn do liczenia dzięki temu, że nie trzeba wykonywać żadnych czynności mechanicznych, a wystarczy tylko odczytać gotowe wyniki mnożeń lub dzieleni.

Przy obecnym braku wykwalifikowanych sił do pracy — książka spełnia tym większą i pożyteczniejszą rolę w życiu gospodarczym. Dodać należy, że omawiana książka jest zarazem doskonała do codziennego użytku dla każdego — jako tabliczka mnożenia i dzielenia wszelkich — nawet największych liczb.

Wygodnym i praktycznym uzupełnieniem są „Tabele przeliczeń godzin nadliczbowych (z dodatkiem 50% i 100%) oraz tabele potrąceń podatku od wynagrodzeń (uposażeń) przy wypłatach miesięcznych oraz tygodniowych z rozróżnieniem na pracowników stałych i sezonowych.

Nakł. Wydawn. „PANTEON“, Warszawa, Marszałkowska 120. PKO I-4565. Seria Praktyczna Biblioteka Gospodarcza.

Porady prawne pod red. dr Jerzego Starościaka

Prezydium gminnej rady narodowej w Z. zapytuje, czy gmina posiadając 1 ha lasu, może dokonać wyrębu około 2 m. drzewa na własne potrzeby bez zezwolenia nadleśnictwa

W tej sprawie wyjaśnić należy, że zagadnienie gospodarki leśnej lasów niepaństwowych reguluje rozporządzenie z dnia 24.6.1927 r. (Dz. U. R. P. 1932 Nr 111 poz. 932 wraz z późniejszymi zmianami). Rozporządzenie to ustala zasady planowości w gospodarce nawet lasów prywatnych, jak również dąży do uniemożliwienia prowadzenia gospodarki rabunkowej w lasach nie stanowiących własności Państwa. Stosownie do tego rozporządzenia władzami właściwymi do nadzoru są starostowie i wojewodowie, którzy wykonywują ochronę lasów za pośrednictwem administracji lasów państwowych. Ze względu na niewielką ilość projektowanego wycięcia, wyręb taki może być wykonany bez specjalnego zezwolenia. Jednakże odpowiednie terenowo nadleśnictwo powinno, być o tym wyrębie zawiadomione. Zastrzec przy tym trzeba, że wyjaśnienie to nie będzie oczywiście słuszne dla wypadku, jeżeli zarząd gminy zamierza wycięcia 2 m. drzewa stosować w krótkich odstępach czasu.

Powiatowa Rada Narodowa w Białej Podlaskiej zapytuje, jakie są możliwości sprzedaży majątków kościelnych, nie objętych ustawą o reformie rolnej.

Odnosnie tego zagadnienia Ministerstwo Rolnictwa i Reform Rolnych zajmuje stanowisko, że zgodnie z przepisami art. 2 ust. 2 dekretu z dnia 6.IX.44 r. o przeprowadzeniu reformy rolnej nieruchomości ziemskie, należące do kościoła katolickiego lub gmin wyznaniowych innych wyznań, wyłączone zostały z pod parcelacji. W związku z postanowieniami powołanego dekretu, że o położeniu prawnym, a zatem i o przeznaczeniu tych nieruchomości orzeknie Sejm Ustawodawczy, Ministerstwo okólnikiem Nr 47 z dnia 8 grudnia 1945 roku poleciło, by Urzędy Ziemskie odmawiały zezwoleń na przeniesienia prawa własności, przewidzianych w art. 1 rozporządzenia tymczasowego Rady Ministrów z dnia 1 września 1919 r., normującego przenoszenie własności nieruchomości ziemskich. Tym samym obrót gruntami, stanowiącymi własność kościelną został w zasadzie zahamowany. W wyjątkowych wypadkach na wniosek Wojewódzkich Urzędów, (dział rolnictwa i reform rolnych) poparty przez miejscowe czynniki społeczne i Wojewódzkie Rady Narodowe, gdy rzeczywiście nagle potrzeba zachodzi, jak na przykład ratowanie od

zniszczenia budowli zabytkowych itp. Ministerstwo udziela zezwolenia na sprzedaż gruntów kościelnych. Jeżeli zaś chodzi o grunty kościelne, położone w granicach administracyjnych miast, to obrót nimi nie podlega nadzorowi władz ziemskich, gdyż nie podlegają działaniu powołanego rozporządzenia z dnia 1.IX.1919 r. co wynika z przepisu art. 20 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 kwietnia 1927 r. o rozbudowie miast (Dz. Ust. Nr 10 poz. 107 za 1936 r.).

Gminna Rada Narodowa w Pucku zapytuje, czy instruktorzy kontroli społecznej, wyznaczeni do Gminnej Komisji Kontroli Społecznej z ramienia Burza Kontroli, mogą być członkami gminnej rady narodowej.

Instruktora komisji kontroli społecznej nie należy traktować, jako pracownika rady narodowej. Jest on powołany do udzielania pomocy gminnej komisji kontroli, która, jak wykazała praktyka, w wielu wypadkach niedostatecznie orientować się może w przepisach. Z tego względu wydaje się, że instruktor taki nie tylko może, ale pożądanym jest, aby był członkiem gminnej rady narodowej z zastrzeżeniem oczywiście, że może on być członkiem tylko rady narodowej tej gminy, w której zamieszkuje. Nie może natomiast być członkiem rady narodowej jakiejś gminy, jeżeli stale mieszka w innej gminie, jak również instruktor taki nie może być jednocześnie członkiem dwóch gminnych rad narodowych.

Zarząd gminy w Z. zapytuje, jakie akty prawne regulują sprawę usuwania drzew przydrożnych.

Zagadnienie to regulowane jest rozporządzeniem Ministra Robót Publicznych z dnia 30 grudnia 1922 r. w przedmiocie sadzenia i utrzymywania drzew przydrożnych na drogach publicznych (Dz. U. R. P. Nr 8 poz. 51 za 1923) ze zmianami wprowadzonymi rozporządzeniem Min. Komunikacji z dnia 4 maja 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 40 poz. 302). Zaznaczyć przy tym należy, że odnośnie usuwania drzew przydrożnych nad drogami publicznymi władze administracyjne lasów państwowych nie mają w tej dziedzinie jakiegokolwiek prawa ingerencji.

Zarząd Gminy w Górach pow. pińczowskiego

Jeżeli część obszaru gminy Góry została włączona do obszaru scaleniowego sąsiedniej gminy, a obszar ten stanowi nierozdzielną całość gospodarczą, wówczas zainteresowana (sąsiednia) gmina, ewentualnie jej władza nadzorczą winny wystąpić z urzędu, z zachowaniem porządku instancji — do Ministerstwa Administracji Publicznej

o rozszerzenie granic administracyjnych gminy o wymieniony obszar. Decyzja w tej sprawie należy, zgodnie z ustawą z dn. 22.9.1922 r. (Dz. U.R.P. Nr 86, poz. 770) do Ministra Administracji Publicznej.

Władze, powołane do zgłoszenia powyższego wniosku winny uprzednio zapoznać się z planem scaleniowym danego terenu.

Powiatowa Rada Narodowa w K. zapytuje, w jakim trybie można usunąć członka Wydziału Powiatowego?

Sposobów usunięcia członka Wydziału Powiatowego jest kilka.

1) Pierwszy z nich przewiduje art. 35 § 1 listopadowego dekretu samorządowego stanowiący, że wydział powiatowy może być rozwiązany przez wojewódzką radę narodową. Zaznaczyć należy, że przepis ten nie odnosi się do poszczególnego członka, a do rozwiązania całego wydziału powiatowego.

2) Członek wydziału powiatowego może być również usunięty w drodze postępowania dyscyplinarnego.

3) Członek wydziału powiatowego może być z wydziału wykluczony uchwałą samej Powiatowej Rady Narodowej. Jako uzasadnienie tego sposobu odwoływania członków wydziału powiatowego podać należy, że w świetle obowiązujących przepisów nie istnieją przeszkody do odwołania członka wydziału powiatowego przez powiatową radę narodową, gdyż ani ustawa o radach narodowych, ani listopadowy dekret samorządowy (Dz. U. R. P. 1944 r. poz. 74) nie podają okresu czasu, na przeciąg którego członkowie wydziału powiatowego są powoływani.

Przepisy te nie zastrzegają, że rady narodowe nie mają prawa odwoływać członków powołanych przez siebie swych organów wykonawczych.

Dekret P. K. W. N. z 20 sierpnia 1944 r. o trybie powołania władz, administr. (Dz. U.R.P. Nr 25 poz. 8) wyraźnie przewiduje, że rady narodowe mogą żądać ustąpienia starostów, będących przewodniczącymi wydziałów powiatowych.

Niewątpliwie możliwości usuwania członków wydziału powiatowego mogą być przez radę narodową wykorzystane dla usprawnienia i podniesienia poziomu pracy wydziałów powiatowych, nie mniej ze względu na to że nadużywanie przez rady narodowe tego uprawnienia groziłoby mogło zachwianiu ciągłości pracy organów wykonawczych i skrzepowaniem inicjatywy potrzebnej organowi wykonawczemu dla jaknajlepszego wykonywania poruczonych mu przez rady narodowe funkcji, Rady narodowe wykorzystywać winny swe uprawnienia w tej dziedzinie raczej wyjątkowo i z należytą ostrożnością, mając na uwadze dobro powiatu.

Jedna z powiatowych rad narodowych zwróciła się do Biura Rad Narodowych z zapytaniem czy burmistrzom i sekretarzom Zarządu Miejskiego miast niewydzielonych można przyznać świadczenia w naturze.

Zdaniem Powiatowej Rady Narodowej uchwała Miejskiej Rady Narodowej przyznająca bezpłatnie burmistrzowi i sekretarzowi Zarządu Miejskiego świadczenia w naturze została powzięta wbrew przepisom dekretu z dn. 19.XI 1946 r. o dostosowaniu uposażeń samorządu terytorialnego do uposażenia pracowników państwowych (Dz.U. R. P. Nr. 70 poz. 380) oraz niezgodnie z częścią XI pkt. 1 okólnika Ministra Ziem Odzyskanych (Nr. 10/47 z dnia 4. 2. 1947 r.).

Powyżej przytoczone przepisy nie wyczerpują jednak rozpatrywanego zagadnienia. Art. 7 dekretu z dnia 19. XI. 1946 r. odnosi się do przydziałów aprowizacyjnych i odzieżowych oraz ekwiwalentu z tytułu niewykorzystania stołówki. Na taką interpretację tego artykułu wskazuje wyraźnie część XI pkt. 1 okólnika Ministra Administracji Publicznej Nr 12 z dnia 7 lutego 1947 r. L. dz. II. S. O. 749/47 oraz Ministra Ziem Odzyskanych Nr 10/47 z dnia 4 lutego 1947 r. L. dz. 957/11/S. 216/47, dotyczących wprowadzenia w życie dekretu z dnia 19. XI. 1946 r. o uposażeniu w samorządzie.

Przyznawanie świadczeń w naturze, na podstawie art. 7 dekretu z 19. XI. 46 r. uwarunkowane jest faktem pobierania na obszarze danego województwa takich świadczeń przez pracowników administracji rządowej.

Ponieważ przydziały aprowizacyjne i odzieżowe nie są stosowane lub ulegają likwidacji, przeto w administracji samorządowej przepisy art. 7 mają zastosowanie jedynie do organizacji stołówek. Pkt. 2 części XI, powołanych powyżej okólników Ministra Administracji Publicznej i Ministra Ziem Odzyskanych stwierdza, że przepisy art. 7 nie uchylają § 18 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 30 grudnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 118, poz: 1073), który mówi, że świadczenia w naturze otrzymywane przez członków zarządów miejskich i pracowników gmin miejskich, potrąca się z ich poborów według norm, ustalonych przez reprezentację (organ uchwalający) odnośnych związków komunalnych, a zatwierdzonych przez władzę nadzorczą czyli obecnie, według norm, ustalonych przez właściwą radę narodową i zatwierdzonych przez prezydium rady narodowej wyższego stopnia.

W świetle tych przepisów uchwała Miejskiej Rady Narodowej przyznająca burmistrzowi miasta i sekretarzowi Zarządu Miejskiego bezpłatne świadczenia w naturze — nie znajduje uzasadnienia prawnego. Przyznanie świadczeń w naturze (mieszkanie, światło, opał) jest uwarunkowane potrącaniem z poborów zapłaty za te świadczenia według norm uchwalonych przez radę narodową, a zatwierdzonych przez prezydium rady narodowej wyższego stopnia.

W piśmie powiatowej rady narodowej poruszona została również kwestia świadczeń w naturze dla sekretarzy gminnych — gmin wiejskich. Sekretarze gminni mają prawo do otrzymywania bezpłatnego mieszkania, opału i światła. O ile natomiast sekretarze gminni z tych świadczeń nie korzystają, to otrzymują od gminy równowartość pieniężną, która nie może przekraczać 25% poborów. W myśl pkt. 2 części XI cytowanych wyżej okólników art. 7 nie narusza tego przepisu. Przepis ten jednak stosuje się tylko i wyłącznie w odniesieniu do sekretarzy gmin wiejskich i odnośnie mieszkania, światła i opału.

Z. Rybicki.

Gminna Rada Narodowa w Lipianach zapytuje w jakim trybie dokonywane są wybory wójta

Wybory wójta przeprowadza sama gminna rada narodowa. Sprawę tę wnosi na posiedzenie gminnej rady narodowej prezydium gminnej rady narodowej. Wybory są tajne i dopiero po ich przeprowadzeniu wymagają zatwierdzenia przez właściwego starostę.

Przed dokonaniem wyborów starosta na ich przebieg nie ma wpływu.

Prezydium Miejskiej Rady Narodowej we Wrocławiu zapytuje — Jaki organ miejski jest powołany do współdziałania z prezydentem miasta jako starostą grodzkim stosownie do art. 84 rozporządzenia Prezydenta R. P. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej (Dz.U.R.P. z 1936 r. Nr 80 poz. 555).

W miastach wydzielonych, stanowiących starostwa grodzkie, uważać należy Zarząd Miejski za stałe kolegium współdziałające z prezydentem miasta w wykonaniu zadań administracji ogólnej w zakresie ustalonym przez właściwe ustawy i rozporządzenia. Kolegium to zbiera się i obraduje na wezwanie i pod przewodnictwem prezydenta miasta.

Mimo braku w przedmiotowej sprawie wyraźnych i aktualnych przepisów wykonawczych odnośnie art. 84 powołanego rozporządzenia, taka interpretacja jest najwłaściwszą. Powoływanie bowiem specjalnego kolegium z członków zarządu miejskiego przy ewentualnym powiększeniu ilości organów kolegialnych nie miałyby uzasadnienia w obowiązujących przepisach prawnych.

Zygmunt Rybicki

Zarząd Miejski m. Stoczka (powiat łukowski) prowadzi przedsiębiorstwo komunikacyjno-samochodowe, którego plan finansowo-gospodarczy zamieszczony jest w budżecie przedsiębiorstw komunalnych.

Zarząd Miejski prosi o wyjaśnienie, czy **przedsiębiorstwo powinno podlegać podatkowi dochodowemu, czy też nie?** Przy sposobności Zarząd Miejski nadmienia, że przed 1939 rokiem prowadził tego rodzaju przedsiębiorstwo i podatek dochodowego nie płacił.

Dekret z dnia 8 stycznia 1946 r. ogłoszony w Dz.U.R.P. Nr 25 poz. 99 stwierdza, że **przedsiębiorstwa samorządowe podlegają obowiązkowi podatkowemu**, a mianowicie każde przedsiębiorstwo oddzielnie i niezależnie od tego, czy posiada osobowość prawną.

Za przedsiębiorstwo związku samorządu terytorialnego, podlegające oddzielnie podatkowi dochodowemu, mimo braku odrębnej osobowości prawnej, uważa się zespół urzędzeń o wspólnych założeniach gospodarczych, objętych jedną rachunkowością i jednym bilansem (§ 2 Rozp. Min. Skarbu z dnia 20 marca 1947 r. Dz.U.R.P. Nr 31 poz. 136).

Stan prawny przedsiębiorstw samorządowych odnośnie podlegania podatkowi dochodowemu przedstawia się następująco: I — przedsiębiorstwa związków samorządu terytorialnego nieobjęte planem gospodarczym Państwa — stan prawny uregulowany jest działem II dekretu z 8 stycznia 1946 r. II — przedsiębiorstwa związków samorządu terytorialnego objęte planem gospodarczym Państwa podlegają działowi IV wyżej wspomnianego dekretu.

Podział przedsiębiorstw państwowych na objęte i nieobjęte planem gospodarczym Państwa przeprowadza Minister Skarbu w porozumieniu z prezesem C.U.P.-u.

Dekret o podatku dochodowym przewiduje zwolnienie podmiotowe, ale tylko w wypadku, gdy przedsiębiorstwo związku samorządu terytorialnego **wyłącznie jest prowadzone na potrzeby administracji samorządu.**

Za prowadzone **wyłącznie** na potrzeby administracji związków samorządu terytorialnego, uważa się te przedsiębiorstwa samorządowe, których działalność przeznaczona jest na zaspakajanie potrzeb administracji np. na urządzenia biurowe, maszyny do pisania, liczenia, kupno książek, pism, druków, materiałów piśmiennych, samochody pracujące dla instytucji miejskich itp.

W przypadkach, gdy przedsiębiorstwa związku samorządu terytorialnego **choćby częściowo** były prowadzone

nie na potrzeby administracji samorządu, podlegają obowiązkowi podatkowemu od całości dochodu, a więc i od tej części dochodu, jaką uzyskują z działalności przeznaczonej na potrzeby administracji związku samorządowego. (Dz.U.R.P. Nr 3 z 1947 r.).

J. Służewski

Zarząd Gminy Lipiany podaje, że Powiatowa Rada Narodowa uchwaliła specjalny dodatek dla nauczycieli w formie opału i światła, zalecając wykonanie tej uchwały gminnej radzie narodowej.

Gminna Rada Narodowa w Lipianach zapytuje, czy ze względu na brak podstawy prawnej do nałożenia tego obowiązku na gminę, Rada Gminna winna uchwałę tę respektować?

Rada powiatowa nie może nakazywać radzie gminnej powzięcia uchwały o określonej treści, gdyż rady narodowe są samodzielne w granicach ustaw. Jeżeli ustawa nie przewiduje obowiązku określonych świadczeń przez gminną radę, rada gminna nie ma obowiązku ich uchwalić. Wydaje się jednak, że konkretnego wypadku nie należy traktować zbyt formalistycznie, a uchwałę Powiatowej Rady Narodowej w tej sprawie traktować należy, jako apel do gminnych rad narodowych o przeprowadzenie pomocy nauczycielom w drodze odpowiednich uchwał. Ze względu na trudną na ogół sytuację materialną nauczycieli i wyjątkowy wysiłek, jaki obecnie muszą oni wkładać w swą pracę, apel pow. rady narodowej do gminnych rad narodowych o dodatkową pomoc z gmin dla nauczycieli, pomimo, że pomoc ta nie jest wyraźnie polecana przez ustawy, wydaje się słuszny.

Zaznaczyć również trzeba, że akcję tę, tak jak gminne rady narodowe, podjąć może i powiatowa rada narodowa drogą bezpośredniego porozumienia się z takimi władzami, jak leśnictwo, zarządy większych przedsiębiorstw państwowych i prywatnych, zarządy majątków itp.

Wydział Powiatowy w Sandomierzu zapytuje, czy sołtys obowiązany jest składać przyrzeczenie służbowe.

Art. 20 pkt. 6 ustawy o częściowej zmianie ustawy samorządu terytorialnego z 23.III.1933 r. stanowi: „sołtys i podsołtys przed objęciem urzędowania składają na ręce starosty powiatowego lub jego zastępcy przysięgę bądź przyrzeczenie w myśl postanowień zawartych w art. 51“. Zarówno ten artykuł, jak i art. 51 obowiązują nadal, w związku z czym sołtysi są obowiązani do składania przewidzianego przyrzeczenia lub przysięgi.

Miejska Rada Narodowa w Lubieńcu zapytuje, jaki jest tryb zgłaszania wniosków o pokrywanie strat przedsiębiorstw samorządowych wynikłych z zakazów podwyżki cen?

Dla Ziem Odzyskanych sprawę tę regulują okólniki Ministerstwa Ziem Odzyskanych z 27 czerwca 1947 r. i 11 października 1947 r. Okólniki te wyjaśniają, że dla wyrównania strat wynikłych z podwyżki cen, Rada Ministrów utworzyła przy Ministerstwie Skarbu specjalny fundusz przeznaczony na pokrywanie efektywnych strat tych przedsiębiorstw, które przy racjonalnej gospodarce (to jest uwzgl. renowacje i amortyzacje kapitału przedsiębiorstwa oraz planową i niezbędną jego rozbudowę) wykazują deficyt powodowany koniecznością sprzedaży projektów względnie usług poniżej kosztów własnych. W okólnikach tych Ministerstwo zwróciło uwagę, że związki samorządowe, pomimo iż przedsiębiorstwa ich pracują deficytowo, nie korzystają z wspomnianego funduszu, lub występują o wyrównanie strat zbyt późno.

Ministerstwo poleciło, ażeby wnioski o wyrównanie nadsyłane były w 2-ach egzemplarzach z następującymi załącznikami:

- a) kalkulacja cen
- b) wykaz strat miesięcznych
- c) zestawienie strat za okres objęty wnioskiem
- d) uchwała właściwej rady narodowej.

Wniosek winien być opracowany odrębnie dla każdego przedsiębiorstwa i składany do Ministerstwa Ziemi Odzyskanych.

Analogiczny tryb przewidziany jest również dla samorządów ziem dawnych z tym, że właściwe jest tu Ministerstwo Administracji Publicznej.

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Pucku zwróciło się z zapytaniem, czy sołtysom przysługują diety i zwrot kosztów podróży za ich podróże służbowe, które odbywają do siedziby zarządu gminnego.

Zagadnienie uposażenia sołtysów gromad wiejskich normuje okólnik Nr. 42 Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 19 czerwca 1947 r. L. dz. III.S.O.2828/47 w sprawie podniesienia norm wynagrodzenia dla sołtysów, zmieniając rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 29 stycznia 1937 r. o gromadach (Dz. U. R. P. Nr. 9 poz. 70).

W myśl okólnika Ministra Administracji Publicznej, uchwały przyznające uposażenie sołtysom gromad wiejskich są określone normami, zróżnicowanymi nie tylko w zależności od ilości mieszkańców danej gromady, ale również w zależności od odległości danej gromady od siedziby Zarządu Gminnego.

Wprowadzenie do wymiaru wysokości uposażeń sołtysom tego właśnie momentu wskazuje, że sołtysom nie przysługują diety i zwrot kosztów podróży służbowej, odbywanych do zarządu gminnego.

Przyznanie takowych pozostawałoby w sprzeczności zarówno z postanowieniami wyżej powołanego okólnika jak i przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 12 września 1945 r. (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 228), znowelizowanego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 września 1946 roku (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 289) o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe.

Zygmunt Rybicki

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Pucku zapytuje, czy przewodniczącemu Gminnej Rady Narodowej przysługują diety i zwrot kosztów podróży za jego dojazdy do siedziby Biura Prezydium G. R. N. z miejsca zamieszkania.

Sprawę diet i zwrotu kosztów podróży pracowników państwowych normuje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 września 1945 r. o należnościach w razie pełnienia czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe (Dz. U. R. P. Nr. 41 poz. 228) znowelizowane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 5 września 1946 roku (Dz. U. R. P. Nr. 51 poz. 289).

Przepisy powyższych rozporządzeń odnoszą się do diet i kosztów podróży członków organów wykonawczych i pracowników samorządu terytorialnego, a to w myśl art. 2 dekretu z dnia 19 listopada 1946 r. o dostosowaniu uposażeń w związkach samorządu terytorialnego, do uposażeń pracowników państwowych (Dz. U.R.P. Nr. 70 poz. 869).

Przy rozwiązywaniu zagadnienia diet dla przewodniczącego gminnej rady narodowej zasady te o braku różnych przepisów również winny być stosowane.

W myśl tych zasad wypłacanie diet i zwrot kosztów podróży przysuguje tylko za wyjazdy służbowe poza miejsce służbowe. Miejscem służbowym dla przewodniczącego gminnej rady narodowej jest siedziba gminnej rady narodowej, i dojazdy do niej nie mogą być zaliczane do podróży służbowych poza zwykłe miejsce służbowe.

Zygmunt Rybicki

Prezydium Gminnej Rady Narodowej w Pucku zapytuje, czy aresztowanego i osadzonego w areszcie śledczym członka rady narodowej uważać należy za członka rady narodowej, czy też należy go skreślić z listy radnych?

Obowiązujące obecnie ustawodawstwo przewiduje, poza wykluczeniem z rady, możliwość zawieszenia członka rady narodowej w wykonaniu mandatu, jak również ewentualność stwierdzenia, że dany członek rady narodowej nie może nadal piastować mandatu w radzie narodowej.

1) Zawieszenie wykonywania mandatu z mocy samego prawa przewiduje art. 7 ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorialnego (Dz. U.R.P. 1933 r. poz. 294). Artykuł ten mówi, że wykonywanie mandatu ulega zawieszeniu na czas postępowania karnego w sprawach o zbrodni (to jest o te przestępstwa, za które w myśl art. 12 kodeksu karnego przewidywana jest kara powyżej 5 lat więzienia i za które w myśl art. 47 § 1 kodeksu karnego sąd orzeka utratę praw publicznych, oraz utratę obywatelskich praw honorowych). Są to zbrodnie, za które sąd skazuje na karę śmierci lub dożywotniego więzienia, na karę więzienia za zbrodnie stanu lub na karę więzienia za zbrodnie popełnione z chęci zysku lub z innych niskich pobudek.

Poza zawieszeniem z mocy samego prawa, członek rady narodowej może być zawieszony w wykonaniu swego mandatu również w razie toczenia się śledztwa prokuratorskiego lub sądowego w swych sprawach.

Również sama rada narodowa może w wypadkach, które uzna za stosowne zawiesić swego członka w prawach członkowskich zwykłą większością głosów. Z prawa tego skorzystać może rada narodowa w tych wypadkach, gdy członek jej nie wykonuje prawidłowo swych obowiązków, bądź też gdy podejrzany jest o popełnienie innych przestępstw, za które grozi odpowiedzialność karna lub dyscyplinarna.

2) Stwierdzenie niemożliwości wykonywania mandatu. Art. 7 ustawy o radach narodowych przewiduje, że członkami rad narodowych nie mogą być „osoby obciążone zarzutem współdziałania z okupantem niemieckim, bądź też udziałem w walce bratobójczej“. Ponadto myślą przewodnią § 1 art. 7 jest, że członkowie rad narodowych winni być czynnie włączeni w gospodarkę społeczną. Z tego też względu, jeżeli stwierdzone zostanie, że członek rady narodowej nie odpowiada wymaganiom art. 7, np. gdy „współdziałał on z okupantem niemieckim w walce z narodem polskim“, zbędne jest jego wykluczanie z rady, a wystarczy stwierdzenie przez prezydium rady narodowej, że nie ma on warunków ku temu, ażeby pełnić funkcje członka rady narodowej.

3) Wykluczenie z rady dokonane być może:

- a) uchwałą rady narodowej większością 2/3 głosów
- b) decyzją Rady Państwa,
- c) decyzją prezydium właściwej rady narodowej.

Prezydium właściwej rady narodowej może również wykluczyć członka rady narodowej jedynie z powodu nieusprawiedliwionego opuszczenia przez niego

SKRÓCONY BILANS SUROWY

POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO

w dniu 30 września 1947 r.

STAN CZYNNY:

STAN BIERNY:

NOZWA RACHUNKÓW	r-ki »stare«	r-ki »okupac«	r-ki »polskie«	NOZWA RACHUNKÓW	r-ki »stare«	r-ki »okupac«	r-ki »polskie«
1. Kasa i sumy do dyspozycji	—	—	781 717 617,86	1. Kapitały własne	7 073 803,71	1 415 947,20	—
2. Bilety skarbowe	2 000 000,00	33 480 000,00	346 708 000,00	2. Fund. amortyz. nieruchomości	268 067,84	—	53 233,00
3. Papiery wartościowe	6 989 953,69	—	16 000 000,00	3. Wkłady	11 000 492,18	2 477 039,41	100,00
4. Pap. wartość. ustaw. kapit. zapasow.	982 335,92	—	—	4. Wkłady specjalne w tym lokata Skarbu Państwa 600 000 000 r-ki »polskie«	33 711 906,61	—	995 947 162,21
5. Udziły konsorcjalne	198 501,00	—	—	5. Rachunki bieżące	3 155 764,50	2 142 039,01	174 879 113,41
6. Banki krajowe	3 175 954,55	54 758 810,78	19 683 750,65	6. Różne natychm. p/z zobowiązania	1 549 334,72	55 178,00	1 398 580,00
7. Dyskonto	5 794 828,64	26 462 474,00	332 024 138,00	7. Banki krajowe	1 762 015,76	132 397 190,24	1 548 016 782,89
8. Protesty	449 551,68	228 500,00	—	8. Rejdykonto weksli	3 420 934,55	16 300 000,00	—
9. Kredyty w r-kach bieżących	491 738,00	9 044 133,05	53 969 034,79	9. Zastaw ualorów	5 711 969,00	21 001 000,00	—
10. Pożyczki terminowe	42 106 204,63	7 653 506,93	1 155 297 558,22	10. Otwarty kredyt w N. B. P.	—	—	—
11. Nieruchomości	2 360 793,64	—	—	11. Różne rachunki	1 370 421,68	24 107 185,15	5 338 750,68
12. Różne rachunki	855 948,11	69 136 932,50	51 644 859,91	12. Obligacje	27 557 864,00	—	—
13. Długoterm. pożyczki w obligacjach	27 557 864,00	—	—	13. R-ki działu kredytów długoterminowych	779 561,06	—	—
14. R-ki działu kredytów długoterminowych	1 527 903,50	—	—	14. Przejęcie aktywów r-ku starego	—	—	925 609,11
15. Przeniesienie aktyw. do r-ku »polskiego«	925 809,11	1 014 241,36	—	15. Przejęcie aktywów r-ku okupacyjnego	252 931,91	—	1 014 241,36
16. Rachunki wynikowe	6 478 536,33	7 856 635,68	29 329 938,66	16. Zyski z lat ubiegłych	4 280 855,28	9 739 655,29	575 671,39
17. Strata za 1945 r.	—	—	874 049,36	17. R-ki wynikowe	—	—	59 099 503,40
Suma bilansowa	101 895 922,80	209 635 234,30	2 787 248 947,45	Suma bilansowa	101 895 922,80	209 635 234,30	2 787 248 947,45
1. Dłużnicy z tytułu gwaranc.	130 435,60	—	—	1. Zobow. z tyt udział gwaranc.	130 435,60	—	—
2. Inkaso	34 253,48	46 079,47	23 098 058,00	2. Różni za inkaso	34 253,48	46 079,47	23 098 058,00

2 posiedzeń rady. W tym wypadku o wykluczeniu decyduje, prezydium swą uchwałą a nie przewodniczący.

Przechodząc do konkretnego wypadku stwierdzić należy, że troską rady narodowej jest prawidłowość jej funkcjonowania. W związku z tym dbać ona winna również o realność pracy swych członków. Jeżeli członkowie rady narodowej z jakichkolwiek względów nie mogą faktycznie pełnić swoich funkcji, rada narodowa, może ich swą uchwałą, powziętą większością 2/3 głosów zmienić, przy czym oczywiście zmiana ta (wykluczenie) nie musi mieć charakteru dyskryminującego usuniętego członka rady narodowej, a może opierać się jedynie na względach usprawnienia pracy.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Turku zapytuje jak ma postąpić Wydział Powiatowy, gdy Prezydium PRN uchwaliło wydatek z budżetu Powiatowego Związku Samorządowego, na który to wydatek nie gości się Wydział Powiatowy.

Postawione w ten sposób pytanie może dotyczyć trzech odmiennych wypadków:

1. Uchwalony przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej wydatek jest zamieszczony w budżecie i wtedy uchwałą Prezydium Wydział Powiatowy traktować winien jako zobowiązanie go w trybie kontroli do dokonania określonego wydatku.

2 Uchwalony przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej wydatek nie jest przewidziany w budżecie Powiatowego Związku Samorządowego.

W wypadku gdy Prezydium Powiatowej Rady Narodowej uchwalilo wydatek z funduszy Samorządu Powiatowego na cel nieprzewidziany w budżecie — przekracza ono swe kompetencje i uchwała jego nie może być traktowana jako legalna.

Nie mogą być bowiem dokonane wydatki, których budżet nie przewiduje. W wypadku konieczności finansowania takiej działalności Powiatowego Związku Samorządowego, której budżet nie przewidział, istnieje możliwość uchwalenia budżetu dodatkowego przez Powiatową Radę Narodową.

3. Kiedy uchwała Prezydium zobowiązująca Wydział Powiatowy do dokonania wydatku opiera się o przeniesienie kredytów z jednego działu lub § budżetowego do innego działu lub § budżetowego.

Podejmowanie uchwały o przeniesienie kredytów nie należy do kompetencji prezydium rady narodowej, a do samej rady narodowej, przy czym przenoszenie kredytów

Zarząd gminny w Borzykowie, pow. Września, woj. Poznań podaje niniejszym do wiadomości, iż posiada jedno wolne miejsce — referenta podatkowego — do objęcia natychmiast.

Warunki: Płaca według IX stopnia służbowego, plus stołóvkowe oraz karty odzieżowe.

Od kandydata wymagane jest posiadanie świadectwa ukończenia 7 klasowej szkoły powszechnej oraz kilkuletnia praktyki biurowej. (Pożądane jest posiadanie praktyki w samorządzie).

Inne warunki do omówienia na miejscu.

Wójt gminy
(J. Bała)

zgodnie z obowiązującą prawą budżetową (z 1933 r.) dopuszcza w granicach paragrafu z pozycji na pozycję i to jedynie odnośnie kredytów rzeczowych.

Podjęcie więc przez Prezydium Powiatowej Rady Narodowej uchwały o wydatkowaniu sum pieniężnych oparte o tzw. „virement“ budżetowe, również nie może być traktowane jako uchwała legalna.

Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Turku zapytuje, czy członkowie Prezydium Powiatowej Rady Narodowej mają prawo badać czynności kancelaryjne Prezydium tejże rady i żądać od przewodniczącego rady szczegółowych sprawozdań z ogólnej działalności, jak i z załatwienia poszczególnych spraw?

Ustawa o radach narodowych określa prezydium rady narodowej jako organ kolegialny. Wszystkie kompetencje przysługujące prezydium, przysługują mu zatem, jako organowi kolegialnemu. Przewodniczący rady narodowej, według wyżej wspomnianej ustawy, samodzielnych funkcji nie posiada. Nieporozumienia, wynikające w tej sprawie tłumaczyć można jedynie próbą zastosowania analogii do zarządów gmin lub wydziałów wykonawczych, które występować mogą w dwojakim charakterze: kolegialnie i jednoosobowo.

Taki ustrój zarządów gminnych lub wydziałów wykonawczych opiera się jednak na wyraźnym przepisie ustawy i odnosi się wyłącznie do tych organów.

Stosowanie analogicznego rozumowania przy prezydiach rad narodowych nie miałooby podstaw prawnych, a w związku z tym byłoby nieuzasadnione. Z tego też rozumowania wyprowadzić należy odpowiedź na wysuniętą przez Radę Powiatową w Turku wątpliwość. Członkowie Prezydium Powiatowej Rady Narodowej są równorzędnymi członkami decydującego kolegium i w związku z tym każdy z nich ma prawo i obowiązek interesowania się pracą Prezydium i pracą jego aparatu. Wobec tego zaś, że przewodniczący Prezydium może występować jedynie w imieniu Prezydium Rady — Prezydium to może od niego żądać dokładnych wyjaśnień w każdej sprawie.

Gazeta Administracji

Miesięcznik poświęcony prawu publicznemu
oraz zagadnieniom administracji publicznej

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI:

Warszawa, ul. Rakowiecka 4

(Ministerstwo Administracji Publicznej pokój 127).

WARUNKI PRENUMERATY:

Prenumerata kwartalna wynosi 150 zł wraz z przesyłką. Konto P. K. O. Nr. 1-977 (brzmienie konta: Ministerstwo Administracji Publicznej „Gazeta Administracji“)

Adres Redakcji: Warszawa, Podchorążych 99, tel. 88-173.

Redaktor naczelny H. Kurkowska, przyjmuje interesantów codziennie od 13 — 15.

Prenumerata 1 egz. kwartalnie 93 zł.

Konto PKO I — 707

Redakcja rękopisów nie zwraca

Prenumeratę przyjmuje Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik“, Warszawa, Srebrna 12.

Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik“ B-41613 Urukarnia Nr 2 Spółdz. Wyd. „Czytelnik“ Marszałkowska 3/5